

– серйозні адміністративні бар'єри часто створюють додатковий тягар на платників податків і призводять до схем ухилення (включаючи корупцію);

– платники податків часто мають враження, що сплачені податки погано та неефективно витрачаються державою, що тим самим створює дозвільну культуру ухилення від сплати податків.

Для обмеження вище оглянутих причин запропоновані такі адміністративні заходи:

- посилення відповідальності за несплату податків;
- обов'язкова декларація доходів при придбанні власності на значну суму;
- відповідальність за цільовий характер використання коштів;
- надання рівних можливостей до використання ресурсів і доступу до заохочувальних інструментів державної економічної політики;
- об'єднати зусилля держави і бізнесу для детінізації економіки.

Адміністративні заходи мають бути поєднані з мотиваційною складовою детінізації ринку праці, а саме: зменшення відрахувань до соціальних фондів, зменшення кількості податкових пільг та спрощення податкового законодавства.

Запропоновані заходи передбачають подальше зниження податкового навантаження, спрощення податкового законодавства та регулювання економічної діяльності одночасно з поліпшенням якості державних послуг. Більш рівномірний розподіл податкового тягаря та можливість ефективного планування бізнес-циклу мають створити сприятливі умови для ведення прибуткової підприємницької діяльності.

Список використаних джерел

1. Мазур І. Детінізація економіки України: теорія та практика [Текст]: [монографія] / Мазур І. – К.: ВПЦ «Київський університет». – 2006. – 239 с.
2. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: www.me.gov.ua
3. Офіційний сайт Міжнародної організації праці – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ilo.org>
4. Friedrich Schneider, The Shadow Economy and Work in the Shadow: What Do We (Not) Know? // Institute for the Study of Labor DP No. 6423 2012 Available from: < <http://ftp.iza.org/dp6423.pdf> >
5. Харазішвілі Ю.М. Тіньова зайнятість та тіньова оплата праці в Україні: оцінки та прогнози // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – 2011. – №4, т. 1. – С. 171–182.
6. Биляк Т.А., Карагодин М.М., Рыжикова З.А., Уманец Л.В. Экономическая активность населения России (по результатам выборочных обследований). 2010: Стат. сб. / Росстат. – М., 2010. – 171 с.
7. Kirchoff B.A. Entrepreneurship and Dynamic Capitalism. The Economics of Business Firm Formation and Growth // Prager Wespport London, 1994. 240 p.
8. Edward Stawasz, Pawe? G?odek SMEs innovation and job creation potential in the shadow economy context // University of Twente The 18th Annual High Technology Small Firms Conference 2010 Conference Paper p. 1–11. Available from: < <http://proceedings.utwente.nl/46/1/Glodek.pdf> >
9. Jurgen Ehrke, Oleksandra Betliy, Robert Kirchner, Ricardo Giucci Proposals to De-shadow Ukraine's Economy // German Advisory Group – 2011 – Policy Paper Series [PP/O4/11] – p. 1–21 Available from: <<http://beratergruppe-ukraine.de/download/Beraterpapier/2011/PP042011en.pdf>>

УДК 330.322

Н.В. ГЕСЕЛЕВА,
к.т.н., доцент кафедри економічної кібернетики, Київський національний університет технологій та дизайну,
М.В. РЕДЬКО,
магістр кафедри економічної кібернетики, Київський національний університет технологій та дизайну

Визначення напрямів інвестиційної політики держави шляхом оцінювання інвестиційної привабливості видів економічної діяльності

У статті досліджено інвестиційну привабливість видів економічної діяльності України та запропоновано шляхи вдосконалення механізму інвестиційної діяльності держави.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, види економічної діяльності, інвестиційна політика.

В статье исследована инвестиционная привлекательность видов экономической деятельности Украины

и предложены пути усовершенствования механизма инвестиционной деятельности государства.

Ключевые слова: инвестиционная привлекательность, виды экономической деятельности, инвестиционная политика.

In the article the evaluation of investment attractiveness of Ukraine economic activities and the ways of improvement of the mechanism of investment activity in Ukraine.

Keywords: investment attraction, economic activities, investment policy.

Постановка проблеми. Економічне зростання – узагальнюючий критерій результативності функціонування національної економіки. Проблема забезпечення темпів економічного зростання належить до числа найбільш актуальних і гострих проблем сучасності. Від темпів економічного зростання залежать, перш за все, економічна могутність держави, конкурентоспроможність її економіки та якість життя населення.

Українські та зарубіжні вчені-економісти широко дослідили та науково обґрунтували значний позитивний вплив інвестиційних факторів розвитку підприємницької діяльності на економічну діяльність будь-якого підприємства або підприємницької структури, і, як результат, на економіку регіонів України та країни в цілому. Дійсно стабільна і розвинена економіка залежить від обсягу інвестицій у всіх галузях господарської діяльності.

Одним із найефективніших способів зниження ризиків фінансової сфери є диверсифікація інвестицій, тобто інвестування коштів у різні активи.

Моніторинг економічних показників розвитку та результатів оцінювання інвестиційної привабливості об'єктів інвестування дозволяє інвесторові вибрати найбільш ефективний варіант диверсифікації, від якого він отримає найбільшу віддачу від своїх вкладень.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Проблема підвищення інвестиційної привабливості видів економічної діяльності України посідає чільне місце серед безлічі досліджуваних у науковій періодиці економічних проблем. Сучасні економічні і загальнонаукові концепції у сфері аналізу інвестиційної привабливості видів економічної діяльності викладені в роботах вчених-економістів В.Т. Белова, В. Федоренка, І.І. Лукіної, В. Папп, Т.В. Майорової, В. Грицини, І. Курнишева, Н. Чумаченька [3, 5–8].

Метою статті є оцінка інвестиційної привабливості видів економічної діяльності України.

Виклад основного матеріалу. В 2011 році державні інвестиції в основний капітал за видами економічної діяльності були розподілені таким чином (рис. 1):

- 1) сільське господарство, мисливство, лісове господарство – 7,7%;
- 2) промисловість – 36,2%, з них:
 - добувна промисловість – 10,3%;
 - деревообробна промисловість – 17,3%;
 - виробництво та розподілення електроенергії, газу та води – 8,6%;
- 3) будівництво – 3,6%;
- 4) торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку – 7,3%;
- 5) діяльність транспорту та зв'язку – 16,5%;
- 6) операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг покупцям – 17,7%;
- 7) інші – 11%.

Можна зробити висновки про те, що держава підтримує матеріальне виробництво з високою ресурсо- та енергоємністю виробництва, надмірною часткою добувної та переробної промисловості, що не відповідає ознакам постіндустріальної економіки. Для визначення напрямів ефективної інвестиційної політики держави, яка б відповідала всім вимогам сучасності, потрібно провести оцінку інвестиційної привабливості видів економічної діяльності України, наприклад шляхом отримання інформації про сукупність показників, що містить узагальнюючі висновки про результати діяльності виробничих об'єктів на основі виявлення якісних і кількісних відмінностей від бази порівняння [3].

Нами були проаналізовані такі види економічної діяльності: 1. Сільське господарство, мисливство, лісове господарство. 2. Промисловість. 3. Будівництво. 4. Торгівля, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку. 5. Діяльність готелів та ресторанів. 6. Діяльність транспорту та зв'язку. 7. Фінансова діяльність. 8. Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг покупцям. 9. Освіта. 10. Охорона здоров'я та надання со-

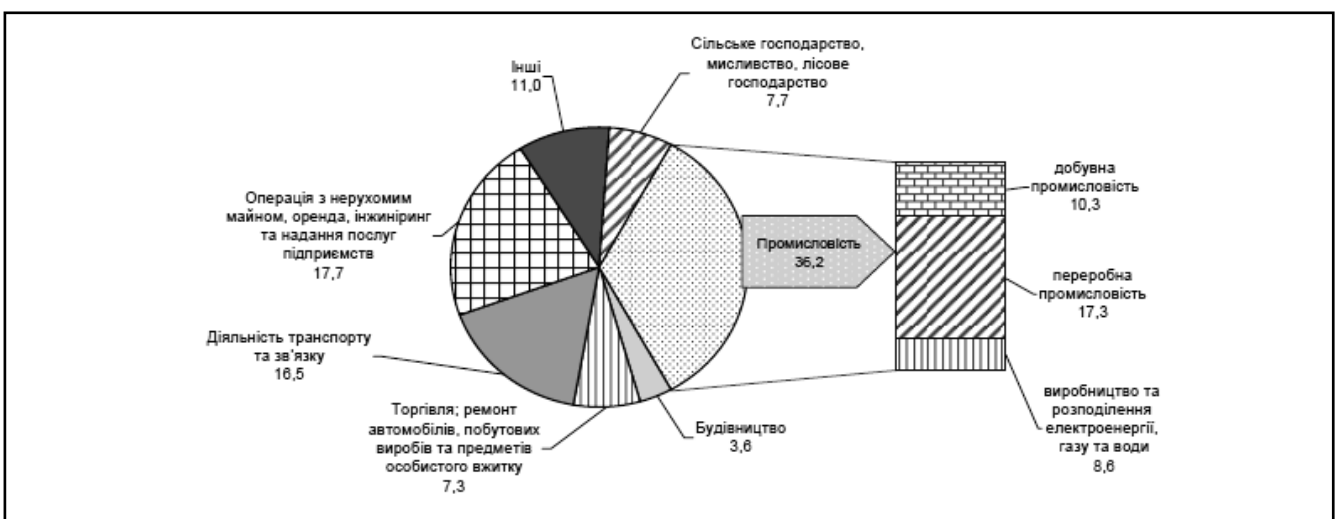

Рисунок 1. Розподіл державних інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності в 2011 році, %

цільної допомоги. 11. Надання комунальних та індивідуальних послуг; діяльність у сфері культури та спорту.

За підсумками опитування фахівців-експертів були визначені такі економічні чинники, які стосуються інвестиційної привабливості цих секторів, а саме:

- 1) обсяг реалізованої продукції промисловості (1ф);
- 2) кількість підприємств, задіяних в секторі економічної діяльності (2ф);
- 3) фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування (3ф);
- 4) рентабельність операційної діяльності (4ф);
- 5) матеріальні витрати (5ф);
- 6) середньорічна вартість основних засобів (6ф);
- 6) фондвіддача (7ф);
- 8) обсяг прямих іноземних інвестицій (8ф);
- 9) інвестиції в основний капітал (9ф);
- 10) кількість працівників з вищою освітою (10ф).

Серед економічних категорій, які характеризують діяльність секторів економіки України, є від'ємні показники, що вказують на збитки. Для отримання позитивних значень, використовуваних у моделі економічних категорій, потріб-

но просто змістити положення нуля системи вибраних координат.

Застосовуючи методику І.І. Бавріна [1, с. 4–6], при зсуві системи координат отримуємо формулу 1 для розрахунку нових, позитивних значень використовуваних економічних категорій:

$$x = x' \text{ та } y = y + d \quad (1)$$

Щоб для всіх значень збитків отримати позитивне значення, необхідно нульову лінію перенести вниз на відстань d , рівну максимальному збитку 3 фактора «фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування» $d = 3604,1$ та 4 фактора «рентабельність операційної діяльності» $d = 14$.

Представимо економічні показники в кількісному відносному вираженні (табл. 2):

$$x'_i = \frac{x_i}{x_{i_{\max}}} \quad (2)$$

На наступному етапі здійснюємо ранжування виділених показників (1 – найважливіший фактор, 2 – менш важливий фактор, ..., 10 – найбільш не значимий фактор) для вирішення питання про узгодженість думок експертів щодо відносної ролі розглянутих факторів в інвестиційній привабливості секторів економіки.

Таблиця 1. Основні показники секторів економічної діяльності за 2011 рік

Види економічної діяльності	Фактори									
	1ф	2ф	3ф	4ф	5ф	6ф	7ф	8ф	9ф	10ф
	млн. грн.		млн. грн.	%	млн. грн.	млн. грн.	грн./грн.	\$ млн.	\$ млн.	тис.
1. Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	131262,1	85338	26244	23,2	61447,5	113388	1,16	813,4	18183	75,1
2. Промисловість	1494899,7	129313	63260,9	4,8	807528,7	1101199	1,36	15238,6	86313	649,1
3. Будівництво	114035,5	91650	-2102,7	0,8	83093	63113	1,8	2992,7	8541	84
4. Торгівля	1550853,9	329555	14688	13,8	20107,5	106254	14,6	5193,5	17264	317,3
5. Діяльність готелів та ресторанів	13822	23372	-585,3	-0,1	5641,2	31023	0,45	463,7	4908	25,2
6. Діяльність транспорту та зв'язку	230148,2	45776	14398	7,5	59781,5	3816055	0,06	1855	39375	211
7. Фінансова діяльність	158700	18315	16902,3	6,3	1670,2	54676	2,9	16318,5	3152	210,2
8. Операції з нерухомим майном і т.д.	269586,9	187596	-2517,5	-0,6	32233,7	798044	0,34	5721,5	42107	301,5
9. Освіта	1632,7	47216	133,5	8,5	271,2	72520	0,02	9,1	2485	916,3
10. Охорона здоров'я та надання соцдопомоги	7256,6	35822	-123,9	2,5	2842	62377	0,12	134,4	3451	287,6
11. Надання комун. та індивід. послуг; діяльність у сфері культури	18682,2	186422	-3604,1	-14	4314,3	270216	0,07	607,8	10501	126,3

Таблиця 2. Основні показники діяльності секторів економіки у відносному вираженні

Види ек. діяльності	Фактори									
	1ф	2ф	3ф	4ф	5ф	6ф	7ф	8ф	9ф	10ф
1	0,085	0,259	0,446	1,000	0,076	0,030	0,079	0,050	0,211	0,082
2	0,964	0,392	1,000	0,505	1,000	0,289	0,093	0,934	1,000	0,708
3	0,074	0,278	0,022	0,398	0,103	0,017	0,124	0,183	0,099	0,092
4	1,000	1,000	0,274	0,747	0,025	0,028	1,000	0,318	0,200	0,346
5	0,009	0,071	0,045	0,374	0,007	0,008	0,031	0,028	0,057	0,028
6	0,148	0,139	0,269	0,578	0,074	1,000	0,004	0,114	0,456	0,230
7	0,102	0,056	0,307	0,546	0,002	0,014	0,199	1,000	0,037	0,229
8	0,174	0,569	0,016	0,360	0,040	0,209	0,023	0,351	0,488	0,329
9	0,001	0,143	0,056	0,605	0,000	0,019	0,002	0,001	0,029	1,000
10	0,005	0,109	0,052	0,444	0,004	0,016	0,008	0,008	0,040	0,314
11	0,012	0,566	0,000	0,000	0,005	0,071	0,005	0,037	0,122	0,138

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ПОЛІТИКА

Таблиця 3. Ранжування основних показників діяльності секторів економіки

Експерти	Фактори										Ранг
	1ф	2ф	3ф	4ф	5ф	6ф	7ф	8ф	9ф	10ф	
1	1	7	9	2	4	8	5	3	6	10	55
2	3	9	8	7	2	4	10	1	5	6	55
3	1	5	6	7	4	2	8	3	9	10	55
4	2	9	10	8	5	3	7	1	4	6	55
5	2	9	8	7	1	6	5	3	4	10	55
6	1	5	10	8	7	4	6	2	3	9	55
7	2	6	9	8	3	7	5	1	10	4	55
8	8	5	1	7	2	9	10	3	6	4	55
9	8	3	1	4	10	7	2	9	6	5	55
10	3	7	4	2	10	5	6	1	9	8	55
Всього	31	65	66	60	48	55	64	27	62	72	550
У середньому	3,1	6,5	6,6	6	4,8	5,5	6,4	2,7	6,2	7,2	55

Таблиця 4. Розрахунок показників вагової функції

Показники	Фактори										Σ
	8ф	1ф	5ф	6ф	4ф	9ф	7ф	2ф	3ф	10ф	
x_i	2,7	3,1	4,8	5,5	6	6,2	6,4	6,5	6,6	7,2	55
$1/z_i$	0,3704	0,3226	0,2083	0,182	0,167	0,1613	0,156	0,154	0,1515	0,139	2,0116
q_i	0,184	0,16	0,104	0,09	0,083	0,08	0,078	0,077	0,0753	0,069	1

Таблиця 5. Матриця вагомості інвестиційної привабливості видів економічної діяльності

Види екон. діял.	Фактори									
	1ф	2ф	3ф	4ф	5ф	6ф	7ф	8ф	9ф	10ф
	Показники вагомості факторів									
	0,16	0,077	0,0753	0,083	0,104	0,09	0,078	0,184	0,08	0,069
1	0,0136	0,0198	0,0336	0,0829	0,0079	0,0027	0,0062	0,0092	0,0169	0,0057
2	0,1546	0,0300	0,0753	0,0419	0,1036	0,0261	0,0072	0,1719	0,0802	0,0489
3	0,0118	0,0213	0,0017	0,0330	0,0107	0,0015	0,0096	0,0338	0,0079	0,0063
4	0,1604	0,0765	0,0206	0,0620	0,0026	0,0025	0,0777	0,0586	0,0160	0,0239
5	0,0014	0,0054	0,0034	0,0310	0,0007	0,0007	0,0024	0,0052	0,0046	0,0019
6	0,0238	0,0106	0,0203	0,0479	0,0077	0,0904	0,0003	0,0209	0,0366	0,0159
7	0,0164	0,0043	0,0231	0,0452	0,0002	0,0013	0,0155	0,1841	0,0029	0,0158
8	0,0279	0,0435	0,0012	0,0299	0,0041	0,0189	0,0018	0,0645	0,0391	0,0227
9	0,0002	0,0110	0,0042	0,0501	0,00003	0,0017	0,0001	0,0001	0,0023	0,0690
10	0,0008	0,0083	0,0039	0,0368	0,0004	0,0015	0,0006	0,0015	0,0032	0,0217
11	0,0019	0,0433	0,0000	0,0000	0,0006	0,0064	0,0004	0,0069	0,0098	0,0095

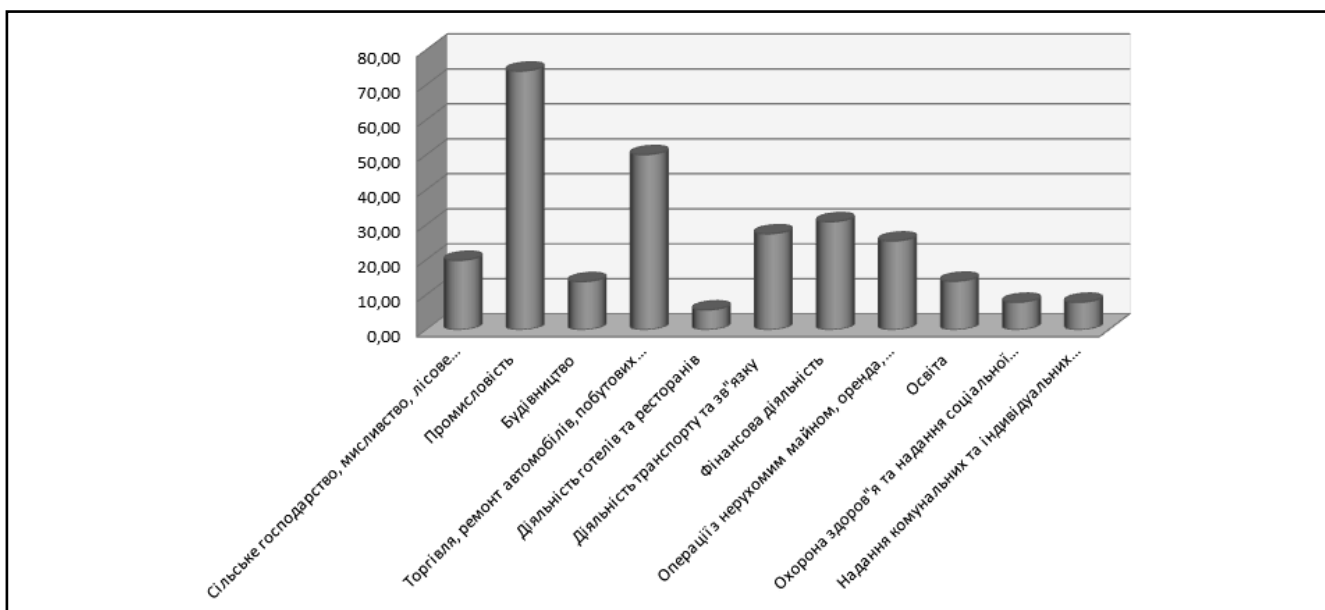

Рисунок 2. Інвестиційна привабливість секторів економіки України

Для спрощення розрахунків думки експертів про роль виділених економічних факторів представимо у вигляді табл. 3.

Використовуючи отримані результати, знаходимо «вагову» функцію, яка визначає інвестиційну привабливість кожного з показників діяльності секторів економіки. Для цього знайдемо зворотну величину рангу (економічні фактори розподілені таким чином, що на першому місці стоїть найважливіший фактор):

$$z_i = 1 / z_i. \quad (3)$$

Дані розрахунків заносимо до табл. 4. За визначенням сума ваг $\sum q_i$ має дорівнювати одиниці, тому здійснюємо розрахунок за формулою 4 та заносимо отримані результати до табл. 4:

$$q_i = z_i / \sum z_i. \quad (4)$$

Таким чином, вагома функція з урахуванням перестановки факторів при упорядкуванні рангів для використання в табл. 4 записується таким чином: Q_i (0,184; 0,16; 0,104; 0,09; 0,083; 0,08; 0,078; 0,077; 0,0753, 0,069). Використовуючи отриману вагому функцію, помножимо кожний з нормованих факторів (табл. 2) на відповідну вагу і результати розрахунків зведемо в табл. 5.

Для з'ясування питання про інвестиційну привабливість видів економічної діяльності України необхідно знайти суму всіх факторів по кожному з секторів та для більшої зручності відображення помножити на 100.

Проведені розрахунки продемонстровані на рис. 2.

Висновки

Проаналізувавши рис. 2, можна зробити висновки про те, що найбільш привабливим сектором для інвестування є промисловість, потім торгівля, ремонт авто, побутових виробів та предметів особистого вжитку, і на третьому місці за інвестиційною привабливістю – сектор фінансової діяльності.

Як ми бачимо, держава вкладає значну частину коштів у найбільш інвестиційно привабливі сектори економіки.

Можна припустити, що з метою диверсифікації інвестицій та подолання структурних диспропорцій, а також дося-

гнення більшого прибутку було б доцільніше розподіляти кошти таким чином, щоб підтримувати розвинені сектори та надавати більшу частку коштів для стимулювання зростання менш привабливих секторів або тих, які мають меншу частку в ВВП країни.

Постіндустріальне суспільство базується на виробництві послуг та інформації. На цій концепції базується другий варіант диверсифікації інвестицій, тобто для того, щоб економіка України відповідала світовим ознакам, потрібно збільшити приток грошових коштів саме в сферу послуг та інформації, як наслідок, зросте їхня частка в загальному обсязі ВВП та вирівняється структура економіки України.

Список використаних джерел

1. Баврин И.И. Курс высшей математики: учебник / И.И. Баврин. – М.: Просвещение, 1992. – 400 с.
2. Байракова И.В. Интегральная многокритериальная оценка инвестиционной привлекательности промышленных предприятий машиностроительного профиля АПК / И.В. Байракова, В.И. Чумаков // Экономика Крыма, 2010. – С. 141–146.
3. Белов В.Т. Нова методика кількісної оцінки узгодженості думок експертів / В.Т. Белов, В.И. Чумаков // Вісник КОКНТЕУ. – 2008. – №2. – С. 84–91.
4. Зиновьев И.Ф., Черемисина С.Г. Методика экономических исследований: монография / И.Ф. Зиновьев И.Ф., С.Г. Черемисина. – Симферополь: Таврия, 2005. – 176 с.
5. Лукина И.И. Экономические аспекты формирования инвестиционного климата в Украине / И.И. Лукина // Вісник Тернопільської академії народного господарства. Спецвипуск. – 1997. – №1. – С. 123.
6. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність / Т.В. Майорова // Навч. посіб. – К., 2004. – 376 с.
7. Папп В. Вдосконалення інвестиційної політики в країні та її вплив на розвиток інвестиційного процесу в регіоні / В. Папп // Регіональна економіка. – 2006. – №2. – С. 50–58.
8. Федоренко В. Инвестиции и экономика Украины / В. Федоренко // Экономика Украины. – 2007. – №5. – С. 12–16.

Ю.Ю. ВЕРГЕЛЮК,

аспірант, Національний університет державної податкової служби України

Вплив глибини диверсифікації кредитних послуг банків корпоративним клієнтам на кредитний ризик

У статті обґрунтовано необхідність поглиблення диверсифікації кредитних послуг банків корпоративному сектору. Вивчено взаємозв'язок напрямів диверсифікації та кредитного ризику. Зокрема, пояснено негативний вплив надмірної диверсифікації, що зумовлена збільшенням обсягів реалізації кредитних послуг. Також досліджено вплив галузевої диверсифікації на кредитний ризик.

Ключові слова: ризик, кредитний ризик, управління кредитним ризиком, диверсифікація, глибина диверсифікації, лімітування, корпоративний сектор.

В статтю обоснована необхідність углублення диверсифікації кредитних послуг банків корпоративному сектору. Изучена взаимосвязь направлений диверси-